

REDACTIA:

și
ADMINISTRAȚIA:
Batthyányi utca Nr. 2

Art coli și corespundențe pentru publicare se trimit redacției.

Concurs, inserțiuni precum și taxele de abonament se trimit Administrației tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI
PENTRU
AUSTRO-UNGARIA:
Pe un an: 10 cor.
Pe 1/2 an: 5 cor.PENTRU ROMÂNIA ȘI
STRĂINĂȚATE:
Pe un an 14 franci.
Pe 1/2 an 7 franci.Telefon pentru oraș și
comitat Nr. 266.

Nr. 3655/1909.

Concurs.

Se publică concurs pentru ocuparea în mod provizor a unui post de referent bisericesc la Consistorul gr. or. român din Arad.

Dela recurenți se cere calificare 8 clase gimnaziale ori reale cu maturitate și examenul de calificare preotească. Vor fi preferiți cei cu praxă în administrațiunea bisericească.

Beneficiul împreună cu acest post este salariu anual 2400 cor. și bani de cortel 500 cor.

Această aplicare provizorie însă, pentru cel, ce se va aplica, nu va putea servi de nici un titlu la vre-o recompensă ori mai departe aplicare în serviciu din partea diecezei pentru cazul, că Sinodul eparhial la timpul său ar alege o altă persoană la postul de asesor ordinar referent în senatul bisericesc al acestui Consistor, care post s'a sistemizat prin concluzul Nr. 91 al Sinodului eparhial din 1909.

Terminul de recurs este până la 30 Iunie v. 1909.

Arad, din ședința plenară a Consistorului gr. or. român, ținută în 8/21 Maiu 1909.

Ioan I. Papp,
episcop.

Amintirea bărbaților mari.

Un popor numai atunci e vrednic de o soartă mai bună, dacă știe să prețuiască memoria bărbaților săi mari, dacă cunoaște și cinstește viața și activitatea acelor, cari au lucrat în trecut pentru el. Lucruri bune și folositoare obștei nu răsar decât dintr'o inimă mare și dintr'un suflet desinteresat. Viața celor duși dela noi ne-o putem reconstrui din faptele lor, pe cari noi, necunoscând chiar toate împrejurările între cari s'au săvârșit, nu le putem judeca destul de bine, așa că putem fi încontinuu expuși greșelilor în judecățile noastre. Greșelile aceste însă se pot ușor ertă. Dar nu se poate ertă ca nesocotind zelul unei vieți întregi cheltuită pentru binele neamului din care făcea parte,

să se inzulte cel mai mare bărbat al neamului și bisericei noastre.

De mai mult timp să pângărește în Blaj memoria păstorilor bisericei noastre. Am fost siliți să vedem pe Sava Brancovici în lumina »adevărului istoric« colorat de intoleranță confesională, și siliți suntem să înregistrăm o altă »sócoteală a adevărului istoric« în care »foarte se scade meritul lui Șaguna, care din punct de vedere bisericesc înșamnă un. ce foarte regretabil«.

În mai mulți numeri »Unirea« din Blaj ne prezintă spiritul lui Șaguna în lumina adevărului istoric, al cărei deviză e »Mundus vult decipi«. Se face aceasta, ca reflexii la apoteozele, ce răsună peste tot din prilejul jubileului din anul acesta. Ne întrebăm în primul rând de ce aceste »reflexii«? Nu ar fi oare mai cu cale ca »Unirea« ca un organ bisericesc, încă se recunoască meritele celui mai mare vlădică dela avut bisericele românești de sub coroana S-tului Ștefan? La început credeam că e o greșală, care o vor vedea și cei dela »Unirea« și nici nu ne-am putut închipui, ca aceasta goană e »cu sistem« făcută. Nu ne-am putut închipui, ca un organ bisericesc se inzulte conștient pe fosta căpetenie a bisericei surori.

Nu voim să răspundem aici la »reflexiile Unirei« căci ceace s'a scris despre marele mitropolit în articolele »Spiritul lui Șaguna«, nu poate primi nici un răspuns dela noi, ar fi o adevărată pângărire a memoriei mitropolitului Andrei dacă am învreenici de un răspuns injuriile aduse lui. Așa ceva »se scrie numai în foile cu un anumit colorit«. În Blaj s'a mai practicat felul acesta de a cinsti opera oamenilor mari și altădată. Ne amintim numai opera genialului măestru Eminescu a cărui aniversare o vom avea nu peste mult, și să ne aducem aminte de critica »obiectivă și morală« a canonicului Grama. Nu ne mirăm că în Blaj s'a scris așa ceva.

Ceeace ne face să ne ridicăm vocea e durerea ce ne-a cauzat'o faptul, că s'a găsit tipar românesc și ce e mai mult bisericesc, care a putut să scoată la lumină pervertirile și necuviințele adresate marelui mitropolit. Foaia oficială a bisericei gr. cat. din Ungaria a dat loc în coloanele sale înproșcăturilor nedemne de o foaie bisericească.

scă. Șaguna, care dacă ar fi rămas la Sârbi, unde a fost dela început apreciat, ar fi putut ajunge cu mult mai ușor și mai curând la discuțiile, cari le-a meritat prin munca și calitățile sale și le-a primit la noi cu mult mai târziu, și totuși a preferat să se jertfească pentru legea românească, de a cărei dragoste a fost încălzit și condus dela cea mai fragedă tinerețe, — când în casa unchiului său Grabowski avea societatea lui P. Major, G. Șincai și celorlalți contemporani, — până la cea din urmă răsufare. Șaguna credincios intereselor neamului și tronului, nu poate fi acuzat de trădare și egoism. El care a săvârșit o muncă titanică pentru dezvoltarea culturală a neamului nostru, el care a socotit propășirea culturală ca suprema țintă a vieții noastre, nu mai este numai al bisericii ortodoxe române, ci al neamului întreg. Apărarea memoriei acestui bărbat nu mai este a unei singure confesiuni, ci a tuturor acelor în a căror interes a lucrat. Dacă să găsește peana, care să scrie contra acestui sfânt al bisericii noastre, n'ar trebui să se găsească tipar, care să dea la iveală și lățească aceste tendențioase mistificări ale adevărului istoric.

Ne doare când vedem că o foaie, care are să ajungă în mâna preoților și învățătorilor, o foaie a cărei menire e să nobiliteze și să ridice valoarea morală a caracterelor, vine și ponegrește amintirea unui mitropolit așa cum nu i-ar fi ertat se o facă chiar și din alte conziderațiuni de ordin social.

Așteptăm în interesul moralei publice, ca »Unirea« ca organ bisericesc ce este, să cinstească mai mult amintirea marilor nostri bărbați.

Metodul fonomimic.

Sunete și litere tipărite o, i, e, u, a, n.

Ca mijloace de învățământ la appercepția sunetelor și intuiția literilor tipărite, avem trebuință de litere mobile tipărite în format cât mai mare, pregătite din carton tare și provăzute cu tălpi, ca să le putem așeza să stea în sus, cași când ar stă în picioare. În scopul acesta ne putem servi și de literile mobile, cari le-am întrebuițat și până acum la metodel scriptologic. Trebuie să tăiem însă toată partea albă a hârtiei și să lăsăm numai partea colorată negru cu cerneală, rămânând astfel singur numai corpul literii. Lipim apoi dedesuptul fiecărei litere câte o talpă, ca să le putem așeza în picioare și să le putem mișca dintr'un loc în altul cu ușurință. Literile mobile în format mare și tăiate din tinichea, cari satisfac cât se poate mai bine și fantazia elevilor, se pot căpăta la Első galántai könyvnyomda în Galánta (Pozsony megye), cu prețul de 6 Coroane.

Pe perețele din fața elevilor așezăm orizontal, la anumită distanță unul sub altul 2—3 lați, de câte un metru de lungi și 8—10 cm. de lați. Pe polițele acestea vom așeza literile ce le-am făcut deja cunoscute, ca să le putem mișca încoace și încolo, să le putem apropiă și depărtă una de alta, sub ochii elevilor. Polițele acestea și câmpul alb al părelui vor

țineă locul scenei teatrale, unde literile personificate vor avea să-și joace rolurile.

Prin povești scurte și ușoare, luate din lumea sufletească a copilului, pregătim apoi terenul în psihicul elevilor pentru appercepția sunetelor și a literilor. Povestea de care legăm appercepția sunetului trebuie să fie cât se poate mai scurtă. Nicicând să nu îngrămădim cuvinte de prisos și fără nici un rost și nicicând să nu ne estindem la zugrăvirea de amănunte laterale, de cari nu avem nici o trebuință, căci prin aceasta numai am împrăștiă atențiunea elevilor. Povestea trebuie să servească strict numai scopul pentru care o folosim și esența principală ce trebuie să o cuprindă în sine, e nexul causal ce vrem să-l creiem între sunet, literă și mimică. Cu ajutorul poveștilor pregătim psihicul elevului și îl facem susceptibil pentru a percepe noțiunile sunetului și a literii, și ca sunetul și litera născută din poveste să le putem imprimă de așa, ca să lase urmă neștearsă în memoria elevului, întocmai cum se imprimă chipul unui obiect pe placa senzibilă cu ajutorul aparatului fotografic. E conzult ca povestea să-o învățăm anume, ca să putem dispune de ea după plac și să ne folosim sigur numai de cuvintele necesare.

Sunetul O. Aurel și Niculiță erau frați. Aurel era mai mare și umblă la școală. Odată i-a trimes mama lor să caute ouă prin șop (șopron); ca să le facă de mâncare. Copiii au ascultat și s'au dus. Niculiță a ținut de scară, iar Aurel s'a suit pe ea în șop și a început a căuta după ouă. N'a căutat însă mult și s'a întors iar la scară. Găsise două ouă și a plecat cu ele pe scară în jos. Cu o mână se ținea de scară, iar în cealaltă abia putea țineă amândouă ouăle. Când a fost însă pe la mijlocul scării, un ou i-a scăpat din mână și s'a spart. Atunci Niculiță și-a ridicat mâinile cerc deasupra capului și mișcând capul în semn de compătimire zise: o-o ce-ai făcut! o-o ce va zice acum mama, căci dintr'un ou n'avem ce mânca toți. Mama lor a și certat pe Aurel și — că altădată să fie mai cu grije, le-a dat numai mămăligă.

Ce a făcut Niculiță, când a văzut oul spart? Ce a zis el atunci? Faceți și ziceți și voi ca el! Să zicem acum numai o! (Zicem și noi cu ei, făcând cu toții și gestul). Gesticulând pronunțăm pe o cu toții în cor, apoi câte unul, de mai multe ori, până merge bine. Repetăm apoi povestea și exercităm pronunțarea.

Litera O. Scoatem un elev la tablă. Îi așezăm brațele cerc de-asupra capului și gesticulând dimpreună cu elevii pronunțăm pe o. Brațele îi rămân încheiate și le zicem: uitați aici! Am să vă desemnez acum brațele lui N, așa cum le ține el deasupra capului. Acesta aici e un braț, aici e celalalt braț și — desemnăm ambele jumătăți ale literii o, imbinându-le deasupra. Îl asemănăm cu brațele lui N, așezate în cerc și cu oul. Pe cine am desemnat? Cum a făcut băiatul acela? Astfel obișnuim pe elevi, că văzând acest desemn rotund, să-și împreune și ei brațele deasupra capului în formă de cerc și să pronunțe pe o. Le prezentăm litera mobilă o și o asemănăm cu desemnul o de pe tablă. Punem apoi litera mobilă pe polița de pe perete, ca să-o poată privi cu toții. O mișcăm apoi pe poliță ca și cum ar fi o figură vie. (Uite, că o acesta poate și merge și vine iar înapoi). O luăm jos și când o punem iară pe poliță o salutăm cu toții tare: o! Aici e copilul o, care s'a mirat când s'a spart oul și — îi putem cântă și o poezioară pe orice melodie simplă a cântecelor copilărești.

*Ridici brațele 'n cerc o,
Te miri și zici o, o, o!*

Totdeauna când pronunțăm pe o, sau oricare alt sunet, executăm și gestul lui mimic. Litera de pe tablă vor desemna-o și elevii pe tablă, ca ocupație, la început cu ajutorul nostru, iar mai târziu și liberi. Le va succede ușor și se distrag plăcut. Ei vor privi în desemn pe copilul care s'a mirat de fratele său, când i-a scăpat oul, de s'a spart. Litera astfel personificată nu e permis să o prezentăm acum elevilor altcum, decât numai în forma ei tipărită. Ajutăm cu atât mai bine imprimarea ei în memorie, dacă vom pune pe elevi să o afle și pe tabelă, în carte, ori chiar într'un jurnal.

Sunetul i. Un om avea copii mulți. Într'o seară friguroasă de iarnă, copiii se adunaseră cu toții în jurul cuptorului. Tatăl lor se puneă de multeori cu ei la povești și îi întrebă despre tot ce au învățat ei în școală. Odată i-a întrebat: „care dintre voi știe să-mi spună, cum se vaită porcul când îl junghie?” Dar nici unuia nu i-a venit în minte. Eră între ei însă o copilă mică, ca o păpușică. Eră mai numai cât degetul meu de mare. Păpușica aceasta vicleană cum eră, odată a știut. Și-a pus degetul de marginea gurei (imităm) și răsând de ceilalți, că ei nu știu, făcea tot: i-i-i. N'o vedeți, zise tatăl lor. Așa se vaită porcul când îl junghie, întocmai cum a răs păpușica aceasta. Ziceți și voi așa! Să zicem cu toții și puneți și voi degetul la gură. Noi imităm cu degetul dela mâna stângă, elevii cu cel dela mâna dreaptă. Cum a răs fetița aceea care eră numai cât o păpușică? Să-i zicem deacum numai păpușica i! Vreți? Ei bine, să nu uitați dar numele! — Repetăm povestea. Deprindere în cor și câte unul.

Litera i. Cum a răs păpușica i? Cât eră de mare? Arătați-vă degetul! Priviți aici! (Ne punem degetul pe tablă). Desemnez pe tablă pe păpușica i, care-i numai cât degetul și care odată a știut cum se vaită porcul. Desemnăm pe i tipărit. Desemnăm mai întâi trunchiul lui i: acesta-i păpușica. Desemnăm apoi punctul: aici e capul ei mic și rotund. Ce păpușică e aceasta cu cap mic și rotund? Să zicem cu toții și să arătăm!

Acum le prezentăm litera mobilă i și le zicem: priviți, și aici e o păpușică i. Ea poate stă pe poliță. Stă și pe masă, și pe palmă chiar. Priviți ce cap rotund are! Aceasta-i păpușica i. Acum îi putem cânta și ei un vers. Gesticulând, cântăm versul de mai mulțori. Spre a ajuta întipărirea chipului lui i, putem să-i legăm capul păpușicii cu o năframă de hârtie subțire, colorată, putem să-i punem crătință etc.

Sunetul e. Ionel avea un miel frumos. Îl ținea într'o grădinuță și îi ducea iarbă și apă în toată ziua. Într'o zi, când voia să-i ducă iarbă, numai ce îl aude vaitându-se: e-e-e. Ionel lăsă fânul și fuga la miel, să vadă ce i-s'a întâmplat. Când colo ce să vezi! Bietul miel își gătase iarba și slământ cum eră, își vârî-se cornițele într'o gaură din gard, iar acum se năcăjă să și-le scoată, dar nu le putea. Când a auzit pe Ionel fugind, s'a smâncit și mai tare, ca să scape. Dar deodată rup! Cornițele i-s'au rupt cu totul.

Bietul miel, acum plângea și mai tare, tot așa: e-e-e. Faceți și voi așa! Să arătăm și noi spre cap, de unde i-s'au rupt cornițele mielului și să zicem e-e-e! În cor și câte unul. Repetăm povestea. — Exercițiu!

Litera e. Cum s'a vaitat mielul, când i-s'au rupt cornițele? Gesticulând pronunțăm pe e! Fiți atenți! Am să desemnez capul mielului fără cornițe și gura lui cum se vaită e-e. Desemnăm partea deasupra lui e tipărit: acesta e capul lui, fără cornițe. Gaura cea

din mijloc e ochiul mielului. Desemnăm și partea de jos a lui e și zicem: aceasta-i gura deschisă cum se vaită e-e. Așa ne deschidem și noi gura, când zicem e (Arătăm spre desemn!) Și acesta zice e-e, de aceea își ține gura deschisă. Să zicem și noi așa! Le prezentăm litera mobilă și o asemănăm cu cea de pe tablă. Priviți! Nici acesta nu are cornițe. I-s'au rupt în gard. Vino N. și arată, care-i capul mielului? Care-i gura, ochiul? Are cornițe? Pentru ce nu are? Cum s'a vaitat când și le-a rupt? — O punem pe poliță lângă celelalte litere.

Sunetul u. Odată plouase mult. Apa cea multă s'a adunat prin gropi și s'au făcut bălți. Prin bălțile din gropi s'a adunat apoi o mulțime de broaște. Când m'am dus la o baltă, broaștele de pe marginea ei au sărit toate în apă. Uite așa! — Punem degetul arătător și cel mijlociu dela ambe mâinile lângă tâmpile și cu o înclinație ușoară imităm săritul broaștelor în apă. Elevii fac asemenea. — Văzuta-ți voi broaște? Și alte întrebări, în scopul de a deșteptă interesul elevilor. — După aceea broaștele s'au scos capul din apă (gesticulăm iară) și au început să cânte frumos tot: u-u-u. — Cum cântau? Auzita-ți și voi vreodată broaștele cântând astfel? Ce au făcut broaștele în apă? Și ce ziceau? Gesticulăm și pronunțăm împreună cu elevii: u-u-u. Îi deprindem, că la facerea gestului să pronunțe numai odată pe u, deoarece ei la început de plăcere cântă mereu. Întrebăm povestea și exercităm ca mai înainte.

Litera u. Ce au făcut broaștele când s'au ridicat cele două degete la cap? Arătăm și pronunțăm și noi pe u. Priviți aici! O să vă desemnez acum cele două degete ale broaștelor. (Desemnăm pe u). Uite așa! Acesta-i un deget, acesta-i al deget al broaștei. Dacă vedem cele două degete ale broaștei, ce facem? Arătăm și pronunțăm pe u. Luăm litera mobilă și o asemănăm cu cea de pe tablă. Când li-o prezentăm, o pronunțăm gesticulând.

Punem apoi și degetele broaștei lângă copilul cu oul. Priviți! Le pot pune și pe palmă și stau oblu în sus. Să le cântăm și lor ceva! Repetarea și exercitarea celor pertractate. — Elevii desemnează pe u tipărit.

Sunetul a. Cât a fost ziua de mare, Vasilică s'a tot jucat. Seara numai putea de osteneală și de somn. I-se închideau ochii de somnoroș ce eră. Mamă-sa l'a pus la masă să cineze. Dar lui nu-i trebuia de cină. Somnoroș cum eră, își ridică brațele pe lângă cap înapoi, căscă una mare și cu gura deschisă zicea: a. De atunci mamă-sa i-a zis tot Vasilică somnoroșul. Arătăm și zicem mai de multeori. Căscăți și ziceți și voi așa ca Vasilică cel somnoroș! Și tu N.! Acum tu V.! Întrebăm povestea și exercităm mimica.

Litera a. Elevi! Priviți aici, căci o să vă desemnez acum pe băiatul cel somnoroș. Desemnăm pe a tipărit, zicându-le: punctul acesta aici e capul copilului. — Desemnăm trunchiul lui a și le zicem: acesta-i corpul lui. — Partea strâmbă va fi brațele lui, cum și le îndoiaie spre cap. (Picioarele nu i-se văd, fiindcă șede după masă). Îi întrebăm să spună, ce reprezintă fiecare parte a literii? Le prezentăm litera mobilă. — Iată copilul somnoroș! — Repetăm încă o dată părțile deja cunoscute. — O pronunțăm cu toții gesticulând. O asemănăm cu desemnul de pe tablă și o punem pe poliță lângă celelalte litere. — Le repetăm și pe acestea pronunțându-le sunetele însoțite de mimică. Luăm pe a iar jos și îi cântăm ceva. Exercițiu pronunțarea ca mai înainte!

Sunetul n. Odată a venit la noi un copil sărac, să cerșască. Stătea numai răzimat de ușă, dar nu

cereă, nici nu vorbeă nimic. Când l'am întrebat că ce vrea, ș'a băgat degetul în gură, arătând că-i flămând. Ș'a pus apoi degetul pe nas, uite așa, și a început să zică: n-n-n. Eră mut bietul cerșitor și a voit să-mi spună, că numai pe nas poate vorbi, uite așa: n-n-n. Mi-a fost milă de el și i-am dat o bucată de pâine și 2 bănuți. Cum a făcut băiatul cel mut? Arată spre nas și ziceă n-n-n. Faceți și voi asemenea! — Exercițiu! — Repetitie!

Litera n. Spre ce arată cu degetul cerșitorul cel mut? Cum ziceă pe nas? Să facem cu toții așa! — Scoatem apoi pe un elev la tablă și așezându-l cu fața către ceilalți elevi, îi plecăm puțin capul spre spate, ca să i-se vadă bine nările nasului. Ele ne prezintă forma lui n. Apoi le zicem: uitați, așa eră și nasul la cerșitorul cel mut, care ziceă tot n-n-n. Priviți bine și vedeți cum e vârful nasului (te arătăm pe nări forma de n), căci o să-l desemnăm. Desemnăm liniuța primă a lui n tipărit, carea fiind scurtă, va corespunde nării din lumină. Tragem linia primă groasă zicând: acesta-i mijlocul nasului. Tragem apoi și pe a doua: aceasta e cealaltă nare a nasului. Întrebăm apoi care, ce e? De câte ori veți vedea nările nasului copilului cerșitor, să ziceți cum ziceă el pe nas: n! Le prezentăm litera mobilă și o asemănăm cu cea de pe tablă. Înainte de a o pune pe poliță lângă celelalte, repetăm de mai multeori pronunțarea însoțită de mimică.

După-ce am făcut astfel appercepția celor cinci vocale și a consonantei n, ceace pretinde cam tot atâtea jumătăți de oare, câte sunete, facem deprinderi continue în pronunțarea sunetelor învățate, însoțite totdeauna de mimica corăspunzătoare, precum și în recunoașterea literilor. Prin aceasta facem ca sunetele și literile să se întipărească cât mai bine în memoria elevilor. În scopul acesta e destul să folosim în fiecare zi 2—3 minute, înainte de plecarea elevilor acasă. Luăm pe rând literile mobile de pe poliță și elevii le vor pronunța sunetele însoțite de mimică. În felul acesta facem ca legătura dintre sunete și litere să fie cât se poate mai ștatornică.

Gh. B. Boeriu și Gh. Codrea.

Convocare.

Despărțământul protopopesc Buteni își va țineă adunarea de primăvară Joi în 11/24 Iunie a. c. în școala din comuna Cil, la care toți membrii despărțământului și sprijinitorii școalei sunt poșliți a participa.

PROGRAMA:

1. Participare la chemarea Duhului sfânt, în biserica din loc la oarele 8 a. m.
2. Cuvântul de deschidere.
3. Constatarea membrilor prezenți.
4. Rapoartele biroului.
5. Rapoartele comisiilor esmise.
6. Celirea eventualelor disertațiuni.
7. Propunerii și interpelări.
8. Fixarea locului proximei adunări.
9. Autenticarea protocolului.

10. Restaurarea biroului pe noul period.

11. Încheiere.

Bodești, la 26 maiu (8 iunie) 1909.

Nicolae Boșcalu,
președinte.

Aviz!

Stipendiștii diecezeni sunt avizați a-și înaintă la Consistor, cel mult până la 1/14 iulie a. c., testimoniile în original, ori în copii legalizate la notarul public, despre rezultatul studiului în anul școlar 1908/9.

Tot atunci să arate fiecare stipendist, că din care fundațiune a fost ajutorat.

Nesubșternerea la vreme a testimoniilor se va socoti ca renunțare de stipendiu, sau că respectivul stipendist și-a pierdut titlul la stipendiu, — dreptce stipendiul în atare caz va fi conșiderat ca sistat.

CRONICA.

Examenele de evalueațiune învățătorească dela institutul pedagogic gr. or. rom. din Arad s'au ținut sub prezidenția comisarului consistorial d-l secretar konz. Vasile Goldiș, fiind comisar guvernamental Dr. Iosif Siegescu. Au trecut examenul următorii candidați: Vasilie Andru, Aurel Baia, Ioan Barbușescu, Eugen Bragea, Ludovic Cioban, Gavril Mișuța, Teodor Mișcoiu, George Perian, Ioan Serbu, Ioan Tomuța, Ștefan Vulpe, George Achimaș, Valeriu Chiș, Gheorghe Dămian, Ioan Lipovan, Zaharie Moga, Gheorghe Ugliș, Ioan Ursan, Ioan Chiș, Iosif Bujoran.

Dela Academie. I. P. S. Sa Atanasie, Metropolitul-Primat al României, a fost ales membru onorar iar P. C. Sa pâr. arhimandrit V. Mangra și pâr. canonic Bunea, au fost aleși membrii ordinari părintele protop. Dr. Popoviciu membru corespondent ai Academiei Române. Premiul mare Nasturel, de 12.000 de lei „Academia Română” nu l-a dat în anul acesta nimeni, după ce nici o carte din cele prezentate la premiu nu a fost aflată vrednică de a i-se acorda.

Deputați sinodali. Pentru sinodul din Caransebeș a fost ales în locul decedatului Al Mocsonyi, d-l dr. St. Petroviciu cu majoritate de voturi. În cercurile preotești Bozoviciu, Jebel și Teregova au fost aleși: protopopul din Oravița Al. Popovici, preotul M. Alexiu din Sacoșul-turcesc și preotul Pavel Șandru din Teregova.

Pentru serbarea Eminescu. Comitetul de organizare din Galați al comemorării poetului Mihail Eminescu a lansat un apel către toate comitetele de organizare din țară, pentru-ca toate să fixeze ziua de 14 Iunie ca zi de serbare. Totodată s'a mai hotărât baterea unei medalii comemorative și deschiderea unei liste de subscripție pentru volumul festiv „Omagiul lui Eminescu”.

La meserii! Dl. Emeric Andreescu învăț. în pens. roagă preoții și învățătorii, cari vreau să dea băeți la meserii să se adreseze D-sului:

„În Timișoara — zice Dumnesa — sunt multe locuri vacante de ocupat, astădată: la covaci, șoncari

(cârnățari), rotari, pantofari, opincari, cojocari, croitorii, tapițeri, strugari, tinichieri, brutari (pecari), sitari, morari, litografi, ș. a.

Copiii pentru covaci, rotari, morari, litografi, șoncari și opincari să aibă cel puțin 14 ani, la celelalte meserii, dela 12 ani în sus. Cei mai calificați, și cari afară de limba mamei vorbesc și o altă limbă, vor fi preferați.

Copiii vor fi primiți pe 4 ani cu toată proviziunea. La intrare au să fie îmbrăcați de acasă în vestimente civile, să aibă două rânduri de schimburi și încălțăminte, iară de aci încolo, grija stăpânului.

Copiii cu sine vor aduce numai atestatul de botez.

În decursul acestor doi ani din urmă, am plasat aci peste 30 copii, cei mai mulți sunt din Ardeal. Între cei plasați mulți sunt calificați, cu câte 2, 3, și 4 clase gimnaziale, aplicați la meserii fruntașe și artistice. Aceștia, la timpul său vor face nației onoare cu firmele lor.

Părinții să se adreseze subscrisului, în *Timișoara* (Gyárváros), Muzslay utca 23". *Emeric Andreescu*, inv. în penz.

Recunoștință *Librării diecezană*. P. S. Sa D-nul episcop diecezan, a înființat lângă tipografia noastră diecezană și o librărie diecezană cu mare depozit de tot felul de ornate și revizite, nădăjduind s'o rădăce și s'o provadă conform recerînței timpului, ca astfel bisericile noastre în viitor să nu fie despoiate de banii credincioșilor noștri, pentru lucruri, cu cari până acum nici cum nu ne-am putut fâli?! Cine a cumpărat până acum ornate bisericesti sau alte obiecte dela jidani sau dela străini în mâna cărora erau până acum aceste articole și le-a comparat cu cele din depozitul diecezan, se miră cum au putut arunca 100—200 cor. din banii scumpi și cu dragă inimă dați de credincioși pe un rând de odăjdii, cari după un an deveniau nefolosibile, căci hârtia cu care erau decorate dinlăuntru își arată la anul capul afară, ca burueniile din pământul gras.

Cartea vieții zice: „Ajută-te și vei fi ajutat“. Prin importanța ce îi s'a dat acestei chestiuni în toate părțile locuite de Români, astăzi avem un depozit de odăjdii și revizite bisericesti la librăria diecezană.

Să facem numai asemănare: Mai în săptămânile trecute am procurat dela un zugrav din Arad două rapide în preț de 24 cor., fiindcă depozitul nostru încă nu eră înființat. Adormita întru Domnul Maria Cigher n. Maliță pe patul de moarte a lăsat să se iele o cruce de lemn pentru pruncii îmbrăcați la serviciul Dumnezeesc. M'am adresat administratorului dela librăria diecezană, spre a ne trimite o astfel de cruce. Ni-a trimis în preț de 24 cor. cu spesele ambalajului cu tot, și aceasta cruce ne-a satisfăcut pe toți fiind pictatul cu mult mai fin și crucea cu mult mai frumos executată, decât rapidele tot în același preț făcute la depozit străin.

Cu toată căldura recomand celor interesați marele depozit diecezan din Arad, fiind și așa fripti destul de „jupâni“! Preotul: *Vasiadi*.

Carte didactică aprobată. Ministrul cultelor și al instrucției publice, cu rezoluțiunea de sub Nr. 52.159/1909 a aprobat Curs practic de fizică și chemie pentru cursul primar de Iuliu Vuia. — Prețul 50 fil. Ed. II, cu numeroase ilustrațiuni în text. Opul se poate comandă dela librăria diecezană din Arad, Deák Ferencz-u. 33.

Cronică bibliografică.

În *Biblioteca „Minervei“* a 30 bani exemplarul a apărut: No. 32 *Spre Pol* de Fr. Nansen.

Meșterul traducător, care este d. N. Pandelea, ne dă în aceste pagini vestita călătorie a geografului norvegian. Tainele pustiului polar, și grozava luptă cu elementele, ca și cu lipsurile de tot felul, fac din descrierea lui Nansen o lucrare palpitantă și veșnic de actualitate.

„Am fi bucuroși, dacă cu ajutorul acestei cărți și cu altele în același gen, am trezi în publicul cel mare de la noi, un mai cald interes pentru o știință și pentru un soi de scrieri așa de atrăgătoare și de bogate în învățături de tot felul, ca scrierile geografice“.

Cartea are pe lângă frumoase ilustrații după fotografii luate în acele îndepărtate regiuni, și o hartă foarte utilă pentru orientarea cititorilor-

Revista generală a învățământului. pe Maiu are următorul sumar: Const. Moisil Un mijloc de educație națională în care în deamnă să se facă escuziuni în țerile locuite de Români și numai după ce sunt cunoscute aceste țări să se facă și alte escuziuni; o idee care ar trebui urmată și la noi, căci „ar aduce desigur cel mai mare serviciului propășirii culturale a întregului popor românesc. Dl. G. Bogdan Duică despre pedagogia experimentală și abecedarele românești din 1908 un prea frumos studiu după reviste *Pädagogische Reform* în care concludă că „stăpânirea sigură a elementelor se poate urmări cu diferite mijloace, în ori ce metoadă, deci și în a cuvintelor normale“. Tot de Dl. G. B. D. Idei relative la chestiuni din învățământul clasei I. Al. Gh. Demetrescu. Câteva păreri asupra escarziunilor școlare. G. A. Dima Mișcarea pentru reforma învățământului științific în Germania. Apoi articole despre Monopolul cărților didactice; gimnastică de igienă socială etc.

În „Biblioteca pentru toți“ a apărut poemul d-lui Ludovic Daus, *Blestămul* No. 455.

Noua scriere a d. L. Daus, e povestirea tragică a unei familii din Moldova în timpul eteriei grecești. Scene rep-zii, puternice pline de poezie și un umanitarism acapără de la prima pagină pe cititor și-l face să vibreze de durerile și nenorocirile străbunilor noștri atât de-asupriți sub jugul greu al fanarioților.

Prețul 30 bani. Se află de vânzare și la librăria diecezană din Arad.

„*Educitarul*“ e organul oficial al Reuniunii învățătorilor din eparhia Caransebeșului, revistă lunară pentru educația poporului în cari cuvinte e cuprins pe dea întregul și programul publicației. Nrul. 1 ne aduce un bun articol despre cultură despre avantajul și desavantajul cercetării școlii despre monografiile școlilor sâtești și informațiuni pedagogice. „Într'un ceas bun și cu D-zeu înainte!“ zicem și noi.

Poșta Redacției

V. Simiganoschi, *Udești*. Am primit. În N-rul viitor vom începe publicarea.

Poșta Administrației.

Dr. I. T. Pentru concursurile apărute în N-rul de față Vă rugăm a ne trimite 24 cor.

P. Hardut, *Talagiu și Oficiul parohial din Sânmiclăușul-mare*. Pentru publicarea licitațiunii minuende Vă rugăm a ne trimite 7 cor.

Se caută spre cumpărare din foaia:

„Biserica și Școala” anul 1882 nr. 2, 5, 11, 12, 16, 19, 23, 28, 32, 34, 50, 52. Anul 1885 nr. 37, 42, 50; anul 1886 nr. 5, 6, 9, 12, 13, 14, 25, 26, 29, 32, 33, 50; anul 1887 nr. 9, 13, 18, 19, 27, 28, 32, 47; anul 1888 nr. 1; anul 1890 nr. 37.

„Tribuna” Sibiu, anul 1901 nr. 29, 41, 60, 62, 106, 189, 242; anul 1903 nr. 64.

„Dreptatea” Timișoara, anul 1897 nr. 3.

„Tribuna” Arad, anul 1898 nr. 1, 163, 248; anul 1900 nr. 33, 35, 67, 113; anul 1902 nr. 66, 186; anul 1904 nr. 58, 107, 109, 247.

„Transilvania” Sibiu a. 1893 nr. 5, 6, 7, 8, 9; a. 1895 nr. 10.

„Familia” Oradea, a. 1883 nr. 42, 45, 53; 1898 nr. 24, 50; a. 1899 nr. 25, 37, 49, 50; a. 1900 nr. 12, 21, 29, 35, 38.

„Telegraful român” Sibiu, a. 1899 nr. 18, 85, 95, 96, 139; a. 1900 nr. 52; a. 1902 nr. 144, 145; a. 1903 nr. 5; a. 1907 nr. 2, 8, 82.

„Foișoara Telegr. român”, a. 1876 nr. 23, 24.

„Lumina” Arad, a. 1872 nr. 29, 30.

Concurse.

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc dela școala confesională cu clasele inferioare, din comuna Nadab, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul „Biserica și Școala”.

Emolumentele sunt: 1. Salariu în număr 1000 (una mie) cor. solvindă în rate treilunare din cassada cultului; 2. Pentru conferință 20; 3. Pentru scripturistică 20 cor.; 4. Pentru curatorat 20 cor.; 5. Locuință cu două odăi, cuină, cămară și grădină; 6. Dela înmormântări unde va fi pofit câte 1 (una) cor.

De încălzitul salei de învățământ se va îngriji comuna bisericească.

Dela recurenți se cere cvalificatiunea prescrisă și o declarațiune, că de când reflectează la cvinvenal și câte cvinvenale îl îndreptățește legea?

Alesul va fi obligat a providea regulat o strană și școala de repetiție fără alta remunerație și a-și ocupa postul cu prima Septemvrie.

Recursele ajustate cu documentele prescrise, adresate comitetului parohial din Nadab, se vor înainta Prea On. oficiu protoprezbiteral în Chișineu (Kisjenő) având reflectanții a se prezentă în cutare duminică ori sârbătoare în s. biserică spre a-și arăta dexteritatea în cant și tipic.

Dat în ședința extraordinară a comitetului parohial din Nadab ținută la 25 martie (7 aprilie) 1909.

Demetriu Muscan,
preș. com. par.

Laurențiu Toader,
not. com. par.

În conțelegere cu: Dr. Ioan Trailescu, protoprezbiter.

—□—

1—3

Să escrie concurs pe postul învățătoresc din Giula-maghiară devenit vacant prin depărtarea fostului învățator Ioan Ionescu, cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”.

Emolumentele: 1. 1/4 sesiune pământ arător în valoare de 600 cor. 2. În bani gata 320 cor. 3. Un lanț □ pământ de grădină 7 cor. 4. (4) patru stângini lemne în natură. 5. Cvartir liber cu 2 odăi, o cuină, o cămară laterală, 1 cămară de lemne și 1 cociună. 6. Dela înmormântări de clasa I-a 6 cor. de cl. II-a 4 cor., de cl. III-a 2 cor. pentru copii mici 1 cor.

Dela recurenți să cere atestat de pe clasa a IV-a a vreunei școli medii, calculul general al diplomei să fie distins sau bun, apoi să fie în stare de a conduce cor pe 4 voci. Pentru aceste condițiuni să pune o sumă de 100 cor. care după alegere se va capitaliză în suma salariului plătită în bani gata ca salar fundamental. Recurenții sunt pofitiți a se prezentă în vre-o duminică ori sârbătoare în sf. biserică din Giula-maghiară spre a-și arăta dexteritatea în cant și tipic.

Recursele ajustate cu documentele necesare ale înainta com. parohial pe calea Prea Onoratului oficiu protopopesc din Chișineu (Kisjenő) com. Arad.

Giula-maghiară la 24 maiu (6 Iunie) 1909.

Ilie Mișcutia,
preș. com. par.

Mihai Vortian,
not. com. com.

În conțelegere cu: Dr. Ioan Trailescu, protoprezbiter.

—□—

1—3

În senzul concluzului Veneratului Consistor de sub Nr. 2855/1909, prin aceasta se publică concurs pe stațiunea învățătorească dela școala I din Socodor (Székudvar) cu clasele inferioare I—II, pe lângă termen de alegere 30 zile dela prima publicare.

Emolumentele sunt: 1. În bani gata 600 cor. solvibili dela cult și 400 cor. ca cantorat pin cassa bisericeii, pe lângă acestea cvinvenalele legale. 2. Locuință corespuzătoare cu grădină de legume. 3. Pentru conferință 23 3/2 cor. 4. Pentru scripturistică 10 cor. 5. Câte 2 cor. dela înmormântări, unde va fi pofit în parohia aparținătoare. 6. Fanulația 20 cor. 7. Pentru încălzirea salei de învățământ 8 m. □ în preț de 56 cor.

Recursele ajustate conform prescriselor Statutului Organic, cu atestatele despre serviciul prestat, adresate comitetului parohial din Socodor, (cott. Arad) să se trimită în termenul legal, P. O. Domn Dr. Ioan Trailescu pprezbiter insp. școlar în Chișineu (Kisjenő) cott. Arad.

Reflectanții au să se prezenteze în acest interval în cutare duminică ori sârbătoare spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale.

Se notifică că cel ales postul și-l poate ocupa numai dela 1 Septemvrie a. c.

Din ședința extraordinară a com. par. rom. gr. ort. din Socodor, ținută la 7/20 maiu 1909.

Aurel Varga,
preot, prezide.

Ioan Crișan,
inv. notar.

În conțelegere cu: Dr. Ioan Trailescu, protoprezbiter.

—□—

1—3

Pe baza înatului ordin consistorial cu Nr. 1979/909 prin aceasta se escrie concurs pentru îndeplinirea parohiei a II din Kurtakér (Curtacher), resistemizată prin concluzul Ven. Sinod eparhial cu Nr. 53/908, cu termen de 30 zile dela prima publicare.

Emolumentele sunt: 1. Sesiunea dela parohia foastă redusă în estensiunea ei de astăzi împreună cu dreptul ei de pășune. 2. Unul din intravilanele parohiale. 3. Ștolele legale și eventuala întregire dela stat.

Alegându-l va fi obligat a propune religiunea în una din școalele noastre confesionale fără altă remunerațiune, precum și a predică la rândul său.

Alegându-l va fi obligat a-și suporta regulat toate dările publice.

Fiind parohia clasificată de clasa I (primă), dela reflectanți se pretinde clasificatiunea prescrisă în linia primă a §-lui 17 din regulamentul pentru parohii.

Reflectanții sunt obligați a se prezentă în cutare duminică ori sârbătoare în sfta biserică din Curtacher

spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și oratorii, iar recursele ajustate după recerință a le înaintă la P. On. Oficiu protoprezbiteral din Világos (Siria).

Kurtakér (Curtacher), la 31 maiu (13 iunie) 1909.

George Ursu,
președinte.

Adrian Ungurean,
not. com. par.

În conțelegere cu: Mihail Lucuța protoprezbiter.

—□—

1—3

Pentru deplinirea parohiei *Chișirid*, devenită vacantă prin strămutare, să scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“

Emolumentele sunt: 1. Casa parohială cu supraedificatele. 2. Una sesiune pământ arător și fâneaț dinpreună cu competența de pășunat și pădure ce cade după sesiunea de pământ constatătoare din 2 jugh. c. 3. Competința de bir dela fiecare număr de casă câte o măsură bucate (săcară sau cucuruz) ori în bani câte 2 cor. 4. Venitele ștolare după uzul din trecut cari după calculul mediu alor 5 ani din urmă fac 200 cor. Întregirea dela stat amăsurat evalueațiunii alegândului.

Contribuția după pământul parohial o va solvi preotul ales. Alegându-l va avea să catehizeze la școala eventual la școlăle din loc fără a putea pretinde vre-o remunerațiune dela comună ori dieceză.

Parohia fiind de *cl. II-a (doua)* dela recurenți să recere evalueațiunea prescrisă în §. 17 p. 2. al Regulamentului pentru parohii. Recursele ajustate cu documentele originale de evalueațiune sunt a să înainta Prea. On. oficiu protopopesc în Oradea mare; iar recurenții vor avea să se prezinte cu observarea §-ului 20 din Reg. în vre-o duminică ori sârbătoare în s. biserică din loc spre a-și arăta desteritatea omiletică și rituală.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: Toma Păcală protopop.

—□—

2—3

Pentru deplinirea parohiei *Margine* să scrie concurs cu termen de recurgere 30 zile dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: 1) Casa parohială cu supraedificatele și intravilanul; 2) 48 jugh. pământ arător și fâneaț cu competența de pădure și pășune pentru 16 vite; 3) Competința de bir dela fiecare număr de casă câte una vică de bucate (săcară ori cucuruz) sau în bani câte 2 cor.; 4) Dela fiecare nr. de casă pro titula clacă câte 40 fil. 5) Stolele după uzul din trecut și anume: prohodul mic 2 cor., prohodul mare cu ertăciuni 6—10 cor., predică 2 cor., 20 fil. de o stare; evanghelia lui Lazar 2 cor., Un stâlp=4 cor., maslu 2 cor., liturgie 1 cor. 50 fil., festanie 1 cor pentru casă nouă și 40 fil. în casă veche; 6) Întregirea dela stat amăsurat evalueațiunii alesului. Sarcinile publice după pământul parohial le va solvi preotul.

Alegându-l preot va avea să catehizeze la școala eventual la școlăle din loc, fără a pretinde vre-o remunerațiune dela comună ori dieceză.

Parohia fiind de *cl. III-a (treia)* dela recurenți să recere evalueațiunea prescrisă în §. 17 alinea 4-a al Regulamentului pentru parohii. Recursele ajustate cu documentele originale de evalueațiune sunt a să înainta

Prea On. oficiu protopopesc în Oradea-mare; iar recurenții vor avea să se prezinte cu observarea §-ului 20 din Regulament în vre-o duminică ori sârbătoare în s. biserică din loc, spre a-și arăta desteritatea omiletică și rituală.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: Toma Păcală protopop.

—□—

2—3

Nr. 297 F. G. 1909.

Spre scopul conferirii de stipendii din „*Fundațiunea lui Gozdu*“ pe anul școlar 1909/10 pentru școlăle medii, facultăți, universități și școlăle de cadeți militari la armata comună și honzezi — se scrie concurs pe lângă următoarele condițiuni:

1. Concurenții să documenteze cu documente originale sau autenticate de notari publici:

a) că sunt fii de cetățeni ungari și aparțin bisericeii ortodoxe orientale române, spre care scop se recere extrasul din matricula botezaților, provăzut cu clauzula parohului competent, că și de prezent aparține la biserică gr.-or română;

b) că studiază cu succes bun la vre-un institut public din patrie, spre care scop au să subștearnă studenții dela școlăle medii atestatul despre anul școlar 1908/9, iar cei dela facultăți și universități indicele despre toate cursurile ascultate și respectize documentul despre progresul făcut;

c) că, nici averea proprie, nici a părinților nu ajunge să acopere toate trebuințele pentru creșterea concurentului, spre care scop e a se produce atestatul dirigătoriei politice competente. Atestatul să cuprindă și date pozitive despre această avere și trebuie să fie subscris și de preotul locului, iar dacă nu ar fi acolo preot ori ar fi înrudit cu concurentul, trebuie să fie subscris din partea protopopului concurent.

2. Dacă concurentul a întrerupt studiile, atunci are să producă și atestat oficios despre ocupațiunea sa într-acel timp și despre purtarea sa morală pe acest timp.

3. Fiecare concurent are să arete în petițiunea sa, specialitatea la care, și locul unde voește a continua studiile, cum și aceea, dacă are și alt stipendiu.

4. Ceice voiesc să studieze în străinătate, au să arete necesitatea de a face studii în străinătate ca în cazul, dacă li-se va votă stipendiul, să se poată îndată exoperă concesiunea ministerială prescrisă.

5. Cu privire la concurenții pentru dobândirea de stipendii spre absolvarea școlălor militare de cadeți, se observă, că stipendiile acestea pe lângă documentarea condițiilor stabilite în acest concurs (p. a), c), 2, 3, 6, 8 și 9) numai atunci se vor extrada comandai școlălor militare, dacă concurentul va documenta că este primit de elev regulat la respectiva școală de cadeți.

6. Petițiunile instruate cu documentele necesare sunt a se adresa la reprezentanța fundațiunei lui Gozdu Budapest VII, Holló u. 8 până la 23 Iulie 5 August a. c.

7. Totodată se provoacă toți ștendiștii actuali, prin urmare și cei absolvenți, cari cer ajutoare pentru depunerea rigoroaselor și câștigarea gradului de doctor, că până la 215 Iulie a. c. să arete rezultatul studiilor din anul școlar 1908/9, căci altcum li-se va sistă stipendiul, respective nu vor căpăta ajutorul.

8. Petițiile cari nu sunt instruite cu documentele susamintite sau au sosit după termenul scris, nu se vor lua în considerare.

9. În interesul expedirii regulate, fiecare concurent să indice în petițiune locul și poșta ultimă, unde este a i-se trimite rezoluțiunea reprezentanței.

Din ședința comitetului fundațiunii lui Gozsdu, ținută în Iunie 1909.

Comitetul.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea stațiunii învățărești-cantorale dela școala gr. or. rom. din *Iosășel* devenită în vacanță prin abdicarea fostului inv. G. Andreica prin aceste se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia ofic. „Biserica și Școala”.

Emolumentele sunt: 1. Salar fundamental în bani gata 524 cor. 2. Folosința alor 4 jugh. pământ estravilan prețuit în 80 cor. de după care dările publice va avea să le solvească învățătorul. 3. Lămne focali în preț de 92 cor. din care are a se încălzi și sala de învățământ. 4. Scripturistica și spese de conferința inv. 40 cor. 5. Pentru curatorat 20 cor. 6. Cvarțir în natură cu 2 chilii cuină și cămară. Întregirea salarului la 1000 cor. și cvinevenalele legale se vor cere dela stat conform art. de lege XXVII 1907.

Alegându-l învățător va avea să țină cantoratul în și afară de biserică fără alta remunerație.

Dela recurenți se poștește să-și susțearnă recursele lor ajustate cu toate documentele rețerate și adresate comitetului parohial din *Iosășel-Baltele* pe calea P. O. Oficiu pprezv. gr. or. rom. al Hălmașiului (Nagyhalmagy în termenul sindicat și să se prezente în vre-o Duminecă ori sârbătoare în s. biserică din *Iosășel* spre a-și arată desteritatea în cant și tipic făcându-se astfel cunoscut poporului.

Comitetul paroh. din *Iosășel-Baltele*.

În conțelegere cu: *Cornel Lazar*, pprezv. insp. școlar.

—□—

3—3

Licitațiune minuendă.

Conform înaltei rezoluțiuni consistoriale de dto 22 ianuar (4 februar) 1909 Nr. 8443 și de dto 1/14 maiu 1909 Nr. 2294 prin această se escrie concurs de licitațiune minuendă, pentru facerea îngrăditurei precum și asfaltarea trotoarului în jurul bisericei gr. or. române din Săn miclăușul mare protopresbiteratul B. Comloș.

Termenul de licitațiune se desige pe Duminecă în 14/27 iunie 1909 după amezăzi la 3 oare în localitatea școalei profesionale din loc.

Prețul de exclamare pentru tot lucrul e: 7870 coroane 54 fil.

Înainte de începerea licitațiunii licitanții au să depună ca cauțiune 10% din prețul de exclamare în bani gata sau în hârtii de valoarea acceptabile la epitropia parohială pe lângă revers.

Planul și preliminarul de spese și condițiunile de licitațiune se pot vedea la oficiul parohial din loc.

Dat în Săn miclăușul mare, din ședința comitetului parohial ținută la 31 maiu (13 iunie) 1909.

George Dogar
președinte

Antoniu Minisan
notar

—□—

1—2

Pe baza planului și proiectului de spese aprobat de Ven. Consistor diecezan 3021/909 pentru dărea în întreprindere a lucrurilor de renovare și adoptare a edificiului școlar din *Talagiu* (Talács) sub conducerea protovrezviterului tractual Hălmașiului, se va ține licitațiune minuendă la fața locului din *Talagiu* în ziua de Marti **16 Iunie** a. c. orele 9 a. m. la ofic. parohial din loc.

Condițiunile sunt: Prețul exclamării 5573 coroane 18 fileri.

Concurenții înainte de începerea licitațiunii au să depună la epitropia bis. 10% din prețul exclamării ca vadiu în bani gata, libele de depuneri sau alte hârtii de valoare acceptabile.

Planul și proiectul de spese se pot vedea în orele oficioase la oficiul paroh. din loc.

Lucrările toate se vor da numai unui întreprinzător. Comuna bisericască își susține dreptul a predă lucrurile de renovare aceluia dintre licitanți în care va afla mai multă încredere.

Licitanții nu pot pretinde diurne pentru participare la licitațiune sub nici un titlu.

Din ședința comitetului par. ținută în *Talagiu* la 16 iunie 1909.

Pavel Hardut,
paroh preș. com. parohial.

—□—

1—2

Pe baza incuviințării Ven. Consistor aradan de sub Nr. 5037/909, comuna bisericască gr. or. română din *Nădlac* publică concurs de licitațiune minuendă pentru edificarea unei școale și a salei de joc, conform planului și specificului de spese aprobat, și pe lângă referitoarele condițiuni generale și speciale aflătoare în cancelaria oficiului parohial gr. or. rom. din *Nădlac*.

Prețul de exclamare e 32701 cor. 78 fil.

Licitațiunea minuendă se va ține în *Nădlac* (com. Cianad) în **20 Iunie** st. n. 1909, la oarele 2 după amez, în sala de consultare a comunei bis. gr. or. rom.

Concurenții înainte de începerea licitațiunii au a depune la mâna epitropului primar bisericesc 10% din prețul de exclamare sau în bani gata sau în hârtii de valoare acceptabile ca vadiu.

Ofert să poate face numai pentru toate lucrările zidirii.

Planul și specificul de spese, precum și condițiunile edificării să pot vedea în cancelaria oficiului parohial gr. or. rom. din *Nădlac*, începând dela 13 Iunie; și tot aici să poate căpăta pe lângă prețul de 8 cor. specificul de spese și blancheta de ofert.

Cel mai târziu cu 24 oare înainte de ținerea licitațiunii să pot trimite și oferte închise; cele ajunse mai târziu nu se vor lua în considerare. Ofertele închise provăzute cu timbru de 1 cor. și sigilate sunt a se adresa și trimite d-lui Aureliu Petroviciu, președintele comitetului parohial.

Contractul pentru întreprinzător e deobligător după subscriere momentan, iar pentru comuna bisericască numai după aprobarea Consistorului gr. or. român din Arad, ca superioritate.

Comuna bisericască își susține dreptul a predă edificarea aceluia dintre licitanți în care va afla mai multă încredere, fără considerare la ofertul mai ieftin ce s'a făcut.

Nădlac, la 31 Maiu st. n. 1909.

Comitetul parohial gr. or. rom.

—□—

3—3